

Selmeczbányai Hetilap

VEGYES TARTALMÚ HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 75./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

A Szitnya-osztály közgyűlése.

Múlt szombaton volt Szitnyai József polgármester elnöke mellett a magyar turistaegylet Szitnya osztályának közgyűlése. A tagok, kiket az elnök meleg szavakkal üdvözölt, szép számban jelentek meg. A közgyűlés megnyitáskor elnök jelenti, hogy az E. K. E. hivatalos átiratot intézett, melyben ez egyesület megbízottáiként Sztancsaj Miklós és Kuti István vannak megnevezve.

A jelentés az osztály évi működéséről oly szépen van megszerkesztve, hogy azt egész terjedelmében itt közöljük.

T. közgyűlés! — Midőn osztályunk mult évi működéséről a f. közgyűlés előtt leszámolunk, legyen szabad először is általánoságban megemlítenünk, hogy osztályunk a mult évben sem maradt hátra azon üdvös mozgalomtól, mely hazánkban a turistaügy felkárólása s terjesztése érdekében folyton nagyobbodó mérvben tör előre. Hódolni a szép természetnek, felferkesni a kies helyeket, azokat jó utak készítésével megközelíthetők tenni s megismertetni, már magában véve is nemes feladat; mert az emberi kedélyt a mindennapiasság börtönéből eszményi magaslatra emeli, a szép, igaz és jó iránt fogékonyabbá teszi. E nemes feladatot tartja osztályunk is állandóan szemé előtt, az ügyvezetésre hivatott elnökségnek és választmányának működését az elmúlt évben is e feladat vezérelte. Nagyszabású, országra szóló műveket nem létesítettünk, erre nézve egyebek között anyagi erőnk hiányzik, de a mennyit a viszonyok és körülmények megengednek, azt tőlünk telhetőleg az elmúlt évben is igyekeztünk megtenni.

TÁRCZA.

Breznyik János eddigi életrajza.

Breznyik János Ikladon Pest megyében született 1815. május 26-án. Tanult Aszódon, Selmeczbányán, Pozsonyban, majd két évi nevelősködés után Jénában és Hallében egy-egy évig.

1842. év február havában iktatták be a selmeczbányai lyceum magyar irodalmi tanszékébe s a lyceum magyarosodása az ő áldásos működésével kezdődött, mert ő nemcsak a magyar nyelvtant, hanem minden neki jutott tantárgyat azonnal magyarul kezdett tanítani. Breznyik példája annyira hatott tanártársaira, hogy az 1842/43. tanévben már mindegyikük legalább egy tantárgyat magyarul adott elő; 1847/48-ban pedig a magyar nyelv lett a lyceumon az egyedüli tan nyelv.

Ekkor a lyceumi igazgatóság a három felső osztálybeli tanár között váltakozott. Breznyik 1843/44. és 1846/47-ben volt az igazgató, s ezen másodszori igazgatósága idejére esik ama tette, melylyel az itt alakuló panszláv pártot megsemmisítette.

Ez ugyanis a 7 felvidéki megyéből Selmecz közeponttal külön tót kerületet „Szláviát“ akart alakítani. A tót szellem ébresztésére egy műkedvelő társaság szerveztetett, melynek tagjai között ott volt néhány lyceumi tanuló is. A társaság 1846-ban a szeptemberi vásár alkalmával a Heincz-teremben egy szindarabot adott elő, melynél az igazgató lilalma daczára ama lyceumi tanulók is közreműködtek. Breznyik mindnyáját kizáratásra íteltette, de azután id. Szeberinyi János superintendens s akkori selmeczi ev. lelkész közbenjárására bezáratásra változtatla az ítéletet. A czélba vett tervet azonban így is megsemmisítette, s a fiúk ezután csendesén viselték magukat.

Az 1848/49. szabadságharc idején az iskola termei a katonáknak szolgáltak szállásul, a tanulók közül a nagyobbak honvédeknek álltak be. Breznyik is részt vett a nyár folyamán Komárom védelmében s e miatt

Legfőbb törekvésünket képezte vidékünk kies fekvésű, kirándulásokra alkalmas pontjainak minél kényelmesebb megközelítése, s ez okból működésünket leginkább az utak s források tisztítására s jó karban tartására terjesztettük ki.

Nevezetesen a tavasz kezdetével a Tirts- és Gedeon-tárnai forrásokot kitisztítottuk, mi annál is inkább szükségessé vált, mert különösen a Tirts-forrást ismeretlen tettesek kétszer is behányták kövel, valamint a Pusztelnik forrás esővét bedugták, mindezek helyreállítása nagyobb munkába s pénzbe került.

A Pusztelnik forrás helyreállítása alkalmával rendbe hozattuk a hodrusbányai honvédsirt is. A forrásokhoz vezető utak kitisztítása a mult évben nagyobb gondal járt, mert a gyakori szélöntések azokat teljesen eltorlasztották. A Szitnyára vezető utat május 14-én tisztítottuk ki. A mikor a pavillont is berendeztük, s a hegyen lakó erdővédnél az ételek és italok árát szabályoztuk. A Gedeon-tárnai nyergen átvezető ösvényt az egyik oldalon kitisztítottuk a másikon pedig egy egészen új s kényelmes utat készítettünk, s ezt czölöpökkel jelöltettük meg. A vöröskuti tó gátjától a paradicsom hegy alatt az 1895. évben létesített sétautat a mult évben egészen a Rónáig egészítettük ki, s jelző oszlopokkal elláttuk. Ez ut a Magyar Turista Egyletnek mult évben városunkban tartott közgyűlése alkalmából, az egylet általános tisztelt elnökének nevével „br. Eötvös Lóránd körül“ nevet nyert.

Ez irányu működésünket a jövőben is kiváló gondal folytatni akarjuk, s hogy ezt minél jobban megtehesük, a választmány határozatából kérvényt terjesztünk Selmecz-Bélabánya sz. kir. v. törvényhatóságához, hogy az utadó alapból némi pénzösszeget

a győztes bécsi kormány nem engedte meg neki, hogy tovább tanárkodjék, pedig az 1849/50. tanévben ő reá került volna az igazgatóság sorja.

Miután egy ideig rokonoknál tartózkodott, majd nevelősködött volt, Békés-Csabára ment, a hol egy magánintézetet létesített s így tartotta fenn magát.

Ezen intézetben Breznyik az ő növendékeit rendkívüli kitarással ugyszólván kora reggeltől napestig tanította, mi által ugy a vizsgálatokon megjelent tanfériaknak elismerését, mint a szülők háláját vívta ki, mely utóbbiak azután fáradozását oly mértékben jutalmazták, hogy így megvethette vagyonosságának alapját. Még Csabán tartózkodása alatt szerzett 78 hold földet, mit Selmeczbányáról, felhasználva itteni személyes hitelét is, lassan-lassan mintegy 600 holdra növelt.

1858-ban sikerült Szeberinyi Jánosnak rávennie Breznyiket, hogy megint Selmeczbányára jöjjön s vegye át a lyceum igazgatását, mert csak ilyen tapasztalt tanfériu vezetése mellett volt remélhető, hogy az iskola újra felvirágozik.

A kormány 1858. április 18-án megadta erre az engedélyt és Breznyik szeptember végén Selmeczbányára érkezett. Hogy az iskola megint megszerezhesse a nyilvánossági jogot, arról kellett gondoskodnia, hogy a tantárgyak oly mérvben és annyi órában adassanak elő, a mint a kormány kívánta. Breznyik egyes osztályok kombinációjával s új tanerő alkalmazásával felelt meg ennek. Az egyházi hatóság azonban a költséget még így sem volt képes elviselni, és mert az iskolát nem akarta a kormány befolyása alá juttatni, Breznyik a helyi egyház gyűlésén keresztül vitte, hogy az egyház ajánlja fel a lyceumot az egyházkerületnek oly feltétel alatt, hogy ez a fentartás költségeihez legalább évi 3000 frttal járuljon. Az 1859. szeptember első napjaiban tartott bányai egyházkerületi gyűlés az ajánlatot elfogadta és egyttal kijelentette, hogy a nyilvánossági jogot külön keresni felesleges, mert az ev. iskolák az 1790/91. 26. t.-cz. értelmében ugyis nyilvánosak.

Az 1859-iki, a magyarhoni protestáns egyház

az osztálynak rendelkezésére bocsásson, s a létesített utak befásításáról gondoskodjék.

Távolabbi kirándulást a mult évben a résztvevők hiánya miatt nem rendezhettünk, mi annál kevésbé volt lehetséges, mert hazánk ezredéves fennállásának emlékére a mult évben rendezett ünnepségek, s az ezekkel egybekötött országos kiállítás a figyelmet más irányba terelték. A Szitnya hegyére, a hodrusbányai völgybe s Gedeon-tárnára azonban több kirándulást rendeztünk. Legközelebb tervezve van a szandriki ezüstgyár megtekintése, mire nézve az elnökség az előintézkedéseket már megtette, s a gyár megtekintésére lovag Berks Róbert igazgató úr kiváló szíveségéből engedelmet nyert.

Mint nevezetes mozzanatot egyletünk életében fel kell említenünk a Turista Egyletnek mult évben, a pünkösdi ünnepek alkalmából városunkban megtartott közgyűlését, melyek részletei annak idején ugy a helyi lapokban mint a „Turisták lapjában“ közelebbről ismertetve lettek, azok felsorolását tehát e helyütt szükségesnek nem tartjuk, azonban ez alkalommal is ki kell emelnünk a rendezőknek a vendégek elhelyezése s a kirándulások vezetése körül kifejtett buzgó működését, Selmecz-Bélabánya sz. k. v. törvényhatóságának nemes áldozatkészségét, melylyel a költségekhez a városi pénztárból 100 frttal hozzájárult.

Az állam ezredéves ünnepe alkalmából Budapesten rendezett turista-kongresszus, hová az osztály részéről az alelnök és a titkár lettek kiküldve, kelő eredményre nem vezetett, s azon megokolással, hogy ahhoz elegendő számú turisták nem jelentek meg, megtartva nem lett. E körülmény — sajnos — a turista ügy fejlődését a legkevésbé sem mozdította elő, sőt több helyütt elégtelenséget okozván, az osztályok

szervezését czélzó császári pátens a lyceumnál szinte rövid válságot idézett fel. Breznyiket, mint a patens ellenesét, igazgatói tisztétől megfosztották, sőt mint a császári rendelet ellen lázítót a pozsonyi hadi törvényszék elé idézték.

Miután a pátent 1860. visszavonták, Breznyiket megint behelyezték az igazgatói székbe, sőt midőn az igazgatósági három éve letelt, a kerületi gyűlés újra meg újra őt bizta meg az iskola vezetésével, mert az egyházkerületben mindenki tudta, hogy az intézet virágzása, sőt léte az ő nevével elválaszthatatlan. Alkotmányos életünk helyreállítása után az elismerés a kormány részéről sem késett: 25 éves igazgatósága alkalmával kivivta, hogy királyunk Ő Felsége Breznyiket 1883-ban királyi tanácsossá nevezte ki. De a lyceum gyors felvirágzása majdnem a lyceum bukását vonta maga után. 1880/81-ben 308-ra emelkedett a tanulószám, ezzel együtt természetesen a tanárok számát is növelni kellett volna, minthogy a combinált osztályokat el kellett különíteni, csakhogy erre meg pénz nem volt. Ekkor Breznyiknek az az életmentő eszméje támadt, hogy a lyceummal kapcsolatosan tanítóképzőt állít fel s ennek a tervezetét kidolgoztatva, az 1881 bányakerületi gyűlésen szóba hozta s a gyűlés a tanítóképző költségeire évi 700 frtot szavazott meg s ezen kívül az eszerességek is évi 450 frtot ajánlottak fel a tanítóképző számára.

Ilyen módon Breznyik a lyceum évi jövedelmét 1150 frttal növelvén újra egy tanárt lehetett meghívni s a combinált felső osztályokat elválasztani.

A lyceum jövedelmének növelése a tanítóképző felállításával csak ideiglenes segítő eszköz volt. Mindenki, aki szükségesnek tartotta, hogy az intézet kulturális és nemzeti hivatására való tekintetből fentartassék, aggódva nézett a jövőbe, mert belátta, hogy évi 7-8000 frttal az lehetetlen. Midőn alkotmányos állami életünk helyreállításával az oktatásügy fejlesztésére a kormány az addiginál sokkal többet költött, az államnak ez a költsékezése 1873-ban a helyi egyházat

s azok vezetőinek működését megsibbasztotta, mire nézve részünkről e helyütt csak annak adunk kifejezést, hogy a szép ügyet semmi közbejött körülmény miatt eljuttatni nem szabad, hanem annál nagyobb buzgósággal s egyesült erővel kell törekednünk, hogy a turista ügy szép hazánkban, annak javára és dicsőségére minél nagyobb virágzásnak induljon.

A helynevek idegen hangzású neveinek megmagyarosítása ügyében a választmány egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, mely többször ülésezvén, ajánlatát a választmányhoz előterjesztette. Ez ügy a mai közgyűlés külön tárgyát képezi.

September 27-én a szitnya hegyi pavillonban elhelyezett tárgyak lehozattak. Az ott elhelyezett ipartárgyak eladásából befolyt 13 frt 10 kr. Az ágyak használatából pedig: 2 frt 10 kr. Itt meg kell említenünk, hogy a választmány az ágyaknak teljes helyreállítását határozta el. A Szitnya hegyén elhelyezett emlékkönyvbe a múlt évben összesen 509 látogató irta be nevét; é. p. Selmezbányáról 217, Selmezbánya környékéről 104, Budapestről 69, Hontmegyéből 16, Zólyom megyéből 13, Nógrád megyéből 8, Pozsony megyéből 4, Csongrád megyéből 4, Hajdú, Szepes, Tolna, Trencsén, Borsod, Gömör, Szathmár, m. 3—3 Bars, Esztergom, Heves m. 2—2 Ungh, Liptó, Sopron Vas, Komárom, m. 1—1 Nyitra, Árva m. 1—1 Erdélyből 4, Fiuméből 21, Bécsből 2, Csehországból 1, Stájerországból 1, Németországból 7, Dánországból 1, és Párisból 1.

Vidékünknek ismertebb tétele czéljából az utazó közönséghez úgy mint az előző években, a múlt évben is körözüvényeket bocsájtottunk ki, s azokat nyilvános helyeken közszemlére tettük, minek folytán a múlt évben is volt városunknak s vidékének nyaraló közönsége. A budapesti szünidei gyermektelep a hegybányai egészséges levegőt a múlt évben is igénybe vette.

Osztályunk tagjainak száma sajnos a múlt évben nem gyarapodott, pedig csak anyagi támogatással felelhetünk meg kellőképpen feladatunknak, miért ismételve kell kérnünk t. tagtársainkat, hogy minél több tagot gyűjteni sziveskedjenek.

Ezzel, tisztelt közgyűlés, befejezzük jelentésünket; mielőtt azonban ezt tennők, nem feledkezhetünk meg azon buzgóságról, s fáradhatatlan tevékenységről, melyet Tirts Rezső alelnök az osztály, s ezzel a turista ügy fejlődése körül a múlt évben is elkövetett mélyért méltán kiérdemelte a t. közgyűlés elismerését. Midőn ez elismerésnek a magunk részéről is kifejezést adunk, jelentésünket azon hű óhajjal zárjuk be: Adja az ég, hogy a turista ügy széles e hazában úgy mint városunkban a közös jó előmozdítása végett minél jobban fejlődjen s állandó virágzásnak induljon.

Selmezbányán, 1897. márczius 27-én.

Altmann Imre
titkár.

Szitnyai József
elnök.

Ezután a választmány előterjesztését tárgyalta az idegen hangzású helynevek megmagyarosítása ügyé-

államsegély kérésére bátorította fel. A kormány még akkor nem adhatott, mert nem volt erre törvény, de a mikor az 1883 XXX t. cz. erről is határozott, az egyház kérelmét megismételte. A kerületi gyűlés, a mikor látta, hogy az esperességek nem képesek a szükséges pénzt megadni, a lyceum államsegély iránt való kérvényét pártolólággal terjesztette fel a miniszterhez. Trefort még ez év nov. leküldte Gömör osztály tanácsost s a szerződési tervezet el is készült, fel is terjesztették, de csak 1887 febr. 2-án irta alá Trefort, s így csak ezen év elejétől tétetett folyóvá az államsegély.

Az állammal kötött szerződés lényegesen megváltoztatta a lyceum minden viszonyát. Breznik azonban beleéltte magát az új helyzetbe is, tudott is, akart is haladni a korrallal. Az állami tantervet alkalmazta, új tantervekről gondoskodott, rajztermet épített, a régi épületet is a tanításnak megfelelően alakította át s azon volt, hogy a tankerületi főigazgató, a kormányképviselők az intézet életre valóágáról, kulturális és nemzeti hivatásáról meggyőződést szerezzenek.

A mikor ilyen módon az intézet az állami tanterv szerint rendezve volt, Brezniket, a lyceum fáradhatatlan igazgatóját a békés-csabai népbank bukása 1891-ben óriási veszteséggel sújtotta. Az iskola részint részvények által 16000 frtig, a tanári gyámoló 9000, az öntöndij s egyéb alaptökék 7000 frtig voltak érdekelve, de ezen összegeket Breznik, kinek az iskolai pénzek kezelésénél jelentékeny befolyás jutott, békés-csabai 370 kat-holdnyi birtokára kebeleztette be, hogy a tanintézetet kár ne érje.

Az állammal kötött szerződés értelmében a lyceum mindig köteles lévén az állami tanterv szerint tanítani, az 1890/91. tanévben a görög pótló tanfolyam új tanerő alkalmazását tette kívánatossá, s minthogy sikerült is új tanerőt kapni, lehetségessé vált, hogy Breznik az intézetnek egy emberöltőn át tanárkodó igazgatója, most már a teljessé lett tanári kar élén csak az igazgatóságot vitte. Ugyan ez évben már akkori

ben. A közgyűlés többeknek hozzászólása után abban állapodott meg, hogy Hodrus és Banka nevek megváltoztatását a város törv. hat. bizottságának eldöntése alá fogja bocsátani. Különben pedig a következő helynév magyarosítást hozza javaslatba: Schindlberg — Józsadomb; Katzenhübel — Töröksáncz; Steingruben — Kőbánya; Kornberg — Szentháromság-hegy; Galgnberg — Akasztó; Bimbisz (Winde wiese) — Szellős; Hella — Csata völgy; Rabenstein — Hollókő; Kerling — Dóczyhegy; Rumpolszka — Cselvető; Koncsiar — Szarvashegy; Spitzberg — Csúcsos; Kohlberg — Kopasz; Drényová — Somos; Bajtava — Tábor; Vetternyik — Viharos; Nadkamen — Gedeonhágó; Teplipotok — Meleg patak; Breitenberg — Széleshát; Szalka — Rókvár; Szászki vrch — Mátyás tető; Richnyava — Kossuth vágás; Richnyavai tó — Kossuth tó; Kohutová — Madár völgy; Staunka — Gyerekszállás; Kartehinál — Királyforrás; Hibalka — Cserjés; Jamnata — Gödrös. — Valóban furcsa helyi elnevezések forognak a nép közt, melyek megmagyarosítása nagyon is szükséges volna. Így a „Hundschlogerova hora“ vagy szöszert magyarra fordítva Peczererdő, mely, a somosi határban fekvő erdőrezlet, onnan nyerte elnevezését, hogy ott boldogult Széchy Zsiga erdészakadémiai volt tanár bagoly vadászatokat rendezett és a bagolyt a selmezi gypmesternél (hundschloger) tartotta kosztban és azt onnét esetről-esetre hozatta ki az erdőbe. Tehát mivel azon bagoly, melynek közreműködésével tartották a somosi erdőben a vadászatokat a „hundschlogernál“ volt ellátásban, magát az erdőt is „Hundschlogerová hora“-nak nevezték el. Tessék ily példa után az egyes esetekben a helynevek történelmi származása után kutatni. — Több helynévnek megmagyarosítására nézve tett indítványok a bizottságnak fognak kiadatni. Következett az 1896-ik évről szóló számadásnak s a számvizsgálók jelentésének előterjesztése, valamint az 1897-ik évi költségvetés megállapítása. A számadást és költségvetést itt közöljük:

A Magyar Turista Egyesület Szitnyaosztályának 1896. évi zárszámadása.

B e v é t e l	frt	K i a d á s	frt
Egyenleg 1895. évről	2 95	A közp. vál. 120 r. t. ut. Turista ezélok	120 20
120 rendes tag díja	300—	Utak források tiszt. és jav. Szerzemények	81 47
20 pártoló „	10—	1000 éves Magyarország	7 20
Különfélék	53 10	1 Sontag Magy. Tátra	3 60
Kiállítás alaplól	2 10	1 távosó	12—
Ágyak haszn. a Szitnyán	2 10	Ajtó, üvegsz. a Pavillonb.	7 75
Selmezbányos jár. a közgyűlési költséghez	100—	Kezelési költség	18—
Kölcsön- és háziipar-alaplól	30 23	Szolga bére	28 26
		Nyomatv. postab. stb.	143 85
		Rendkívüli kiadás	15 85
		Közgyűlési költség	60—
		Aleln. készp. kiad 1895/6.	60—
		Turista Congressusra	60—
Összesen 498 38		Összesen 498 38	

magas életkora daczára élénk részt vett a Budapesten tartott ev. zsinat tárgyalásaiban s az 1893 év nyarán Breznik a kerületi iskolai tanácsban folytonos gyöngékedését hozván fel okul, beadta lemondását az igazgatói tisztról.

A tanács belátván azt, hogy a ki olyan mértékben teljesítette kötelességét, mint ő, méltán kívánhat nyugalmat, elismerése és hálás köszönete jegyzőkönyvi kifejezése mellett elfogadta a lemondást.

Így az 1893 évben megvált az intézet igazgatóságától de nem magától az intézettől az a férfi, a ki egész eddigi életét annak szentelte a ki 1842 óta 42 évet és ebből 37-et mint igazgató töltött az intézetnél, a ki rendíthetetlen bizalommal, vasakarattal a legválságosabb helyzetekben is szerencsésen keresztül vezette azt, a kinek lelkes buzgósága nélkül ez az iskola most talán már nem is léteznék.

Az 1894 nov. 16-án a kultuszminister a dunán-inneni egyházi főhatóságot nyilatkozatra szólította fel hogy a selmezi belép-e az országos felekezeti nyugdíj és gyámintézetbe. Milyen szerencse, hogy akkor Breznik 1863-tól tartó, buzgolkodása folytán megvolt az a 30000 frtnyi tőke, a melyből az országos nyugdíjalapba való lefizetések eszközölthettek s ilyen módon a lyc. tanárai agg korukra biztosítva, haláluk esetére övéik támogatva lehettek.

És ez az áldásos intézmény a lyceumon azzal kezdte meg nemes tevékenységét, hogy Breznik Jánost jutalmazta első sorban jótéteményében, azt az embert tehát, a ki egész életét a nevelésügy magasztos eszméjének szentelvén a legjobban rászolgált erre. Az irodalom terén kifejtett működéséből csak a „Selmezi lyceum történetét“ hozzuk fel.

E hosszú életlen át szerzett nagy érdemeket most azzal koronázta be, hogy egész szép vagyonát a lyceumnak, az ő szeretett tanintézetének adományozta. — Vajha Breznik János nagy, nemes cselekedetekben gazdag életét a mindenható az emberi élet legvégsőbb határáig ép egészségsben fenntartaná!

A Magyar Turista Egyesület Szitnya-Osztályának költségeliranyzata az 1897. évre.

B e v é t e l	frt	K i a d á s	frt
120 rendes tag	300—	Kölcsön visszafizetése a háziipar alaplak	30 23
20 pártoló „	10—	Közponinak 120 tag után	120—
Egyéb bevétel	5—	Építkezés :	
		Menedékh. F.Hodr. tónál	45—
		Aszt. és lóczák F.-Rónán	15—
		Szerzemény :	
		Millenniumi képalbum	8—
		Szitnya emlékkönyv	12—
		Turistasági czélokra :	
		Ált. tisztítás és jav. az utak és források. és jelzés	35—
		Kezelési költség :	
		Szolga bére	18 frt
		Posta, nyomtatv.	45—
		Egyéb kiadások	4 77
Összesen 315—		Összesen 315—	

Háziipar alap.

B e v é t e l	frt	K i a d á s	frt
Egyenleg 1895. évről	84 24	Iparczikkek bevásárlása	15 30
Eladott tárgyakért	10 70	Kölcs. az oszt. pénztárnak	30 23
Kamatokból	3 45	Egyenleg készpénz	52 86
Összesen 98 39		Összesen 98 39	

Háziipar-alap költségeliranyzata 1897-ik évre.

B e v é t e l	frt	K i a d á s	frt
Egyenleg 1896. évről	52 86	Czikkek bevásárlása	25—
Kölcsön visszafizetés az oszt. pénztárból	30 33	Egyenleg	70—
Kamat és czikkek eladásából	11 91		
Összesen 95—		Összesen 95—	

Ezekből láthatni mily szegényes, nyomoruságos anyagi viszonyokkal küzködik ezen közgazdasági szempontból is oly felette fontos czélt követő egyesület. És valóban csodálatos, hogy ily szűkölködő viszonyok közt mégis létezik, mi csak azon fáradhatatlan szívós buzgalomnak köszönhető, melyet ezen egyesület élén állók, de kiváltképen Tirts Rezső ügyvivő alelnök kifejtettek. A szegénypir szökel arcunkba midőn látjuk hogy az ily nemes és városunk gazdasági életére nézve is életbevágó fontossággal bíró egyesület rendelkezésre 4 frt 77 kr. mond négy forint hetvenhét kr. marad. Pedig egy egyesület sem nyújt annyi előnyt a tagoknak, mint ez. A tagsági díj is csak 2 frt 50 kr. egész évre és még ezért a tagok a turisták lapját is ingyen kapják. Nem vagyunk képesek felfogni, hogy mért nem lépnek az életre való egyesület tagjai közé tömegesen, rang, állás és felekezetre való tekintet nélkül. Különben erről lapunk más helyén is megemlékezünk.

A számadás és költségvetés egyhangulag elfogadtatott és az egyesület összes tisztviselőinek különösen az alelnöknek jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

Possewicz domborművét az egyesület pénz hiánya miatt sajnos meg nem veheti és miután a tulajdonos a megvételt sürgeti, mert különben a felkai múzeumnak adja, nincs is kilátás arra, hogy e városunk és vidékünk feltüntetető dombormű megszereztessek. Elnök indítványára a város közönsége meg fog kerestetni, hogy az egyesület bizonyos évi segélyben részesítse.

Báró Eötvös és dr. Téry aláírásával a közgyűléshez a következő sürgöny érkezett: „Visszaemlékezve a tavalyi szép napokra, a közgyűlésen összegyűlekezteket üdvözöljük s az osztálynak sikert kívánunk“. A jövőre is a számadások megvizsgálására Knezovics Adolf és Pachmayer János tagok lettek megválasztva.

Ezután a közgyűlést az elnök bereszkettette, felkérve a jegyzőkönyv hitelesítésére Király Ernő, Panek Ödön és dr. Szél László tagokat.

A közgyűlés után kedélyes összejövetelt tartott a „Szitnya-osztály“ a Bogyá-féle vendéglőben. Hogy tiszteketben sem volt hiány, főlöskéges is említenünk. Így Szitnyai József polgármester s a Szitnya-osztály elnöke több ízben is szólalt fel, a turistaság fejlődésére, a derék, tevékeny ügyvivő alelnök, Tirts Rezső, további Altmann Imre jegyző és Csiba István pénztáros egészségére emelvén poharat. Természetes, hogy e felköszöntések nem maradtak viszonzatlanul. Tirts Rezső, alelnök, két sikerült költeményét is olvasta fel, melyek egyike a turistaság eredetét igen elmesén még az emberi nem előtti időkre helyezi s mint első turistákat a bolygó égi testeket s a későbbi idők folyamán Ádám és Évá tündéti föl. A másik jeles humoru költemény még nem teljesült jámbor ohajtásokkal foglalkozik, milyenek : a létesítendő szeretetház, honvédszobor, széles vágányu vasut, vízvezeték stb. A derült hangulat élénkítésére nem csekély mérvben hozzájárult Balogh Laci jó muzsikája is. A kedélyes, mind végig derült hangulatu együttlétnek csak a késői „policzajstund“ vetett véget.

Különfélék.

— **Személyi hírek.** Lovag Berks Róbert cs. és kir. kamarás, a b. Geramb-Unio elnöke Budapestre utazott. — **Farbaky István** orsz. gyűl. képviselőnk az elmúlt héten Budapestre visszautazott. — **Wagner Vilmos** kir. főbányatanácsos a zólyom-brezói vasmű főnöke múlt kedden városunkban időzött, hogy mint a kormány kiküldöttje személyes tapasztalatok után véleményt adjon arról, hogy az új akadémia palota hová építtessék.

— **Halálozások.** Özv. Kolbenhayer Jenőné szül. Helmreich Mária 6 hó 24-én szerdán meghalt. Az elhunytat öt gyermekén kívül a Makonyi, Kanka, Dimák stb. rokoncsaládok gyászolják. — Zolomy Ferencz nyug. igazgató tanító. Érsekújvárt mult szombaton meghalt. A közszereletben és tisztelgetben állott boldogult öreg ur, Cziczka Sándor karmesterünk após volt.

— **Áthelyezés és kinevezés.** Ágoston Péter selmeczi kir. járásbírósi joggyakornok a budapesti törvényszékhez helyeztetett át és helyébe Vágner Márk végzett jogász neveztetett ki.

— **Breznik János** nyug. lyceumi igazgató, kir. tanácsos eddigi élet rajzát a mai tárczában közöljük az általa tett nagyszerű adomány alkalmából. E helyen is hön kívánva, hogy hazánk, városunk, lyceumunk, tanügyünk és általában az emberiség díszeré öröme és javára őt a jóságos Isten még sokáig tartós ép egészségben éltesse!!

— **A törv. hat. bizottság** közgyűlése april hó 13-án d. e., a közigazgatási bizottság gyűlése pedig ugyan azon napon dél után lesz megtartva. Napirendre több érdekes ügy kerül.

— **Megfult gyermekek.** E hó 27-én Orosz szül. Nemesok Mária illési lakosnő hazulról eltávozott és 5 éves, 3 éves és fél éves gyermekeit a szobába zárta; felkérte azonban Nemesok Mariát, hogy az otthon hagyott gyermekekre figyeljen. Körülbelül egy óra mulva Nemesok Mária a gyermekeket megnézendő Orosz Mária lakásába ment, mely teli volt füsttel és a három gyermek megfult holtan feküdt a kemence körül. A gyermekek ugyanis gyufát találtak, azt meggyújtották és az egyik úgy tüzet fogott és el is égett. Ugy az anya, mint Nemesok Mária ellen vétkes gondatlanság miatt a vizsgálatot megindították.

— **Rendőri hírek.** Uj rendőr. Péli Albert volt esendőr próbaidős rendőrré nevezetett ki. — **Hirtelen halál.** Kudrányi József városi napszámos f. hó 29-én betegen huzódott meg a rendőrkapitányság udvarán levő istállóban. A kórházba szállították, hol pár percz mulva rá meghalt. **Egészségügyi vizsgálat.** Rendőrségünk szorgalmasan folytatja az egészségügyi vizsgálatokat. Mult hóban a belváros területén levő koresmaüzleteket, kereskedéseket, pékműhelyeket vizsgálta meg. A vizsgálat eredménye kielégítő, mert mindenütt tisztaságot s rendet talált a hatóság. Örömmel konstatáljuk ezt!

— **Részvét és köszönetnyilvánítás.** A helybeli szt. Erzsébet nőegyesület nemes Berks Erzsébet elhunytával egyik uttörőjét, legelső alapító tagját és jötevőjét veszítette el. Az egyesület részvétének ez uton is kifejezést adván, melegen osztozik a család mély fájdalomában, és hálás köszönetet mond a megboldogult emlékére adott 20 frtnyi adományért.

— **Kinos jelenet** játszódott le a mult héten a „Hungária“ szálló kávéházában Zolnay vivómester és Misák lókereskedő között. Az összeszólalkozás okait nem tudjuk biztosan, mert szemtanuk jelen nem voltak s a tényállást a helybeli kir. járásbírósiak lesz hivatalba kideríteni hová Misák panasza folytán az ügy elbírálás alá került. Elég az hozzá, hogy a jelenet vége az lett, hogy Zolnay, botjával tetteleg bántalmazta Misákot és ennek jobb szemét kiütötte... amde e szem hamis, azaz üvegből volt, mely úgy látszik könnyen kieshetik. Dr. Tandlich Ignác tb. főorvos látogatásában az esetet könnyű testi sértésnek minősítette.

— **Az új akadémiái palota** telkének kiszemlése végett Wagner Vilmos kir. főbányatanácsos Zolyombrezórol lett ide a kormány által kiküldve. A kiküldött főbányatanácsos mult kedden az összes, az akadémia építkezésére följánlott telkeket megtekintette és e tárgyban jelentését tegnap terjesztette fel a pénzügyministeriumhoz. Ő és most már akadémiái tanáraink többsége is a Heinecz házat és telket fogja megvétele javasolni, de — mint halljuk — azon hozzáadással, hogy e szép telekhez még a Kőrös-féle ház telke is megvásároltassék, sőt azon kis utrész is, mely a botanikus-kert és Heinecz ház között van a várostól megszereztessek. Így azután a kibővített gyönyörű, nagy botanikus kertben állana mind a két diszes palota.

— **A kanyaró Hodrusbányán** oly nagy mérvben uralkodik, hogy az ottani orvos javaslatára az iskolák egy időre be fognak zártni.

— **Furfangos család.** Ki ne ismerné Selmeczbányán, meg a szomszéd városokban Spitzer Salamont, ki tudvalólag a hetivásárokon egész áriák encklése mellett kínálgatja árucikkeit. Különösen ismeretes azon lót dala, mely úgy kezdődik, hogy „tu je ten pekni pán“... Van azonban Besztercebányán is egy csak nem régen ott letelepedett Spitzer Salamon nevű kereskedő, ki az Eppinger Lázár és fia budapesti cégétől 596 frt. 69 kr. értékű árut rendelt. A szállításkor tévedésből nem Beszterce-, hanem Selmeczbányára ezimezték ez áru küldeményt Spitzer Salamon ezimére. Hogy a mi dalos Spitzer Salamonunk ezen szállítmányának véghetetlenül megőrült, az magától értetődik. De mégis lehetnek némely sejtelméi, hogy ez

áru szállítmány nem neki szól, mert ez árukkal hihetetlen gyorsasággal tüstént utnak indult és azokon potom áron tudott. Mire házában házmotózást tartottak, már ott az árucikkeknél nyomát se találták. Ő maga pedig ez idő szerint ismeretlen helyen tartózkodik. Könnyen lehetséges azonban, hogy egy szép napon beállt a bírósághoz énekelve azzal: „tu je ten pekni pán; ja vám šeczko lacno dám.“ (Magyarra fordítva: itt van az a csinos ur. ki mindent olcsón árul.)

— **Gyilkosság.** F. hó 27-ik napján esti fél tíz óraker jelentették a rendőrkapitányi hivatalnál, hogy Nyitray László birtokos majorán a majoros gazdát Poch Józsefet meggyilkolták. A jelentés vétele után Kuti István rendőralkapitány, Dr. Kapp Jakab tb. tiszti főorvossal és Androvics Béla rendőrbiztossal azonnal kiszállott a helyszínre, a hol megállapították, hogy Poch József majoros gazdát egy orvul intézett lövéssel megölték. A gyilkosság mint a helyszíni szemléből és a majoron levők vallomásából megállapítható a következőleg történt. Poch József gazda, a ki 13 év óta volt Nyitray László szolgálatában 27-én este benn ült szobájában két kis gyermekével egy 12 éves fiával és egy 9 éves leánykájával. Az öreg a szobában levő hosszú asztal mellett két ablak között ült s a heti munka befejezése után pihent s tán imádkozott, midőn nyolcz óra körül az ablakon keresztül irányzott s alig két lépésről jövő lövés fejét a szósoros értelmeben szétzúzta. A gyilkos Blahó József színtén Nyitray László ökrös-legénye a tett után elmenekült és pedig a fegyvert az ablak előtt, melyen belőtt eldobva, oly gyorsan futott el, hogy a lövésre az istállóból előfutó többi cselédség nem láthatta már. A tett elkövetésének oka állítólag az, hogy a gazda még azelőtt való nap megdorgálta Blahó Józsefet valami mulasztásért, miért az bosszút forralt ellene. A gyilkosság megállapítása után rendőrségünk azonnal a legmesszebbre menő nyomozást indította meg a gyilkos kézrekerítésére. A nyomozás során kiderült; hogy a tettes a gyilkosság elkövetése után bejött a városba s ilten még gazdája házához menve rövid ideig ott tartózkodott s azután pedig tíz óra után Gutfreund Samu koresmajába ment, honnan a vöröskút felé menekült. Másnap már otthon Bükkskúton (Bukovina) volt a gyilkos s ott töltött egy napot, a mint értesülünk azonban, ott nem fogták el. bár már korán reggel elment a sürgönyi értesítés az illetékes főszolgabírói hivatalhoz az elfogatás iránt. Rendőreink vasárnap a nyomon egész Zsarnócaig üldözték a tettest a késő éjjel azonban be kellett szüntetniök azt s a zsarnócai csendőrsőt értesítették a nyomozás folytatása iránt. Azóta, bár a nyomozás, keresés folyton folyik, a gyilkosnak nyoma veszett, bár itt is ott is beszélnek, hogy itt látták ott látták, s mint legújabb értesülünk újlag a város határán tartózkodik. Három napja már a tett elkövetésének s a tettes még nincsen meg, bár tudni azt, hogy a vidéken tartózkodik. Ilyenkor látszik, hogy mennyire elégtelen rendőrségünk létszáma s mennyire nem lehet eredményt elérni, ha nincs meg a kellő erő hozzá. Az a pár rendőr a kik éjjel nappal szolgálatot teljesítenek, az eset óta jó formán nem is pihentek, folyton járják kutatják az erdőket, a majorokat az egyes bejelentések alapján. Reméljük, hogy fáradhatatlan buzgóságuknak végre is meglesz az eredménye s a gyilkost legközelebb átadhatják az igazságszolgáltató hatóságnak.

— **Ködobálás.** Az óvár alatt lakók panasolják, hogy az ott játszó fiúk a kertekbe sőt a házak ablakaiba is kövekkel dobálóznak és kis híjja, hogy a minap egy gyermek repülő kő által meg nem sebesült. A ködobálás veszélyes sportját üző fluk már tavaly is és az idén is több ablakot vertek be. Felhívjuk tehát rendőrségünk figyelmét e veszélyes állapotra és kérjük, hogy szigorú intézkedésekkel e köhajtást akadályozza meg.

— **A felső rovnai villa-ügy** hosszú szünet után ismét napirendre került. Mult vasárnapon volt a polgármester elnöklése alatt a városbázán egy értekezlet melyen Wünsch Róbert cég megbizottja Hugyecz György is részt vett, a ki a terveket készítette. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy az építkezés minden körülmények közt e nyáron menjen véghez. Wünsch cég megbizottja azt az ígérletét tette, hogy ha a tervbe vett téglagyár létesül a villát az előirányzott összegnél sokkal olcsóbban lesz képes felépíteni. Nos, mit akadékoskodnak a téglagyár létesítésénél. Ezt is az értekezletnek iszapos mocsarába akarják sodorni??

— **A selmeczi gyógy. és term. tud. egylet** természettudományi szakosztálya f. évi április hó 3-án d. u. 5 óraker a Belházy-féle ház tantermében havi ülést tart. Az ülések nyilvánosak. Ez alkalommal Zalányi János lyc. tanár „Az üstökösökről“ fog igen érdekesnek ígérkező előadást tartani, melyre felhívjuk uri és hölgyközönségünk figyelmét.

— **A betegsegélyző pénztár** elnökétől vettük a következő sorokat: Miután a helybeli kerületi betegsegélyző pénztár f. évi közgyűlésén marc 28-án a tagok határozatképes számban meg nem jelentek, van szerencsém a közgyűlési t. kiküldött tag urakat a f. év, április 4-én vasárnap d. u. 3 óraker a városház tanástermében megtartandó közgyűlésre azzal meghíni, hogy a közgyűlés az előbbeni közgyűlés napirendjére kitűzött tárgyak felett a megjelent tagok számára való tekintet nélkül fog határozni. Selmeczbányán 1897. marc. 29-én. Tisztelettel

Oszwaldt Gusztáv elnök.

— **Vidéki hírek.** Zsarnóczáról írják nekünk, hogy márczius 28-án Garam-Rév községben közegészségügyi szemvizsgálat volt s 8 trachomás s vagy 70 gyanus

szembeteget találtak. A vizsgálatra okot az adott, hogy ugyancsak marc. 26-án a Garam-szt.-Kereszten történt ujoncz állításkor az ezredorvos néhány trachomás egyént talált. Most az egész ottani vidéken folyik a szemvizsgálat. Zsarnóczán 16 ujoncz vált be a katonai sorozáskor.

— **A „Szitnya-Osztály“ és közönségünk.** Alig van talán e városban és környékén oly fásult kedélyű ember, ki nem érdeklődne a „Szitnya-Osztály“ működése iránt, ki őszintén szívből nem kívánná annak fejlődését, virágzását. És mégis mit tapasztalunk?! Nem nevezhetjük másként mint részvétlenségnek, azon közönyt, melylel közönségünk a turistaság iránt általán s így a Sitnya-Osztályal szemben is viselkedik. Örülünk annak, hogy a rövidítő gyalogutak járhatóvá tétetnek; örülünk annak, ha a vidékünk egyes szebb pontjai felé vezető utaknál látjuk az irányjelzést; jól esik nekünk, ha egyes helyeken asztalt, padokat esetleg menedékházat találunk; jól tudjuk hogy ezt mind a „Szitnya-Osztály“ buzgóságának köszönhetjük, s talán köszönettel is vagyunk érte, de nem jut eszünkbe az, hogy hát hiszen ezen egyesületet másként is kellene támogatni, mint pusztán jó akarattal. A tagok száma által is lesz életképes, erős, viruló valamely egylet. Mit használ a tagok minden buzgósága, minden áldozatkészsége, ha számuk csekély s így kiható erejük nem oly izmos mint kellene. S épen ezen kiható erő hiányossága az mi bennünket e sorok írására késztetett. Főlöszleges vidékünk szépségeit magunk előtt dicsérünk; mert vagy nincs fogékonyosságunk irántuk: s akkor minden dicséret, minden ékesenszólás hasztalan; vagy pedig ismerjük, látásukban gyönyörködünk, s akkor főlöszleges a dicséret; de meg kell gondolnunk azt is, hogy földadatunk tovább terjed. A turistaegyesületek célja nemcsak megánjellegű de hazafias is kell hogy legyen. Tudjuk és láthatjuk, hogy a külföld számos oly helyét, mely természeti szépségét illetőleg nem is vetekedhetik vidékünkkel, mégis minden országból sűrűn látogatják a turisták s az ottani lakosságnak az által keresetforrásuk van, mely nem megvetendő jövedelmet hajt nekik. És mi által érhető az el?! Csak is az által, hogy ama vidék szépségeit megismertetik a világgal s lehetőleg gondoskodnak arról, hogy az odajövő idegen turista kényelmet találjon. Ez a mi feladatunk is; nem csak azért, hogy a város s így a lakosság is anyagi hasznot lásson belőle, de azért is, hogy feltárjuk a külföld előtt s megismertessük vele hazánk természeti szépségeit; hogy megmutassuk a világnak, mily gazdag magyar hazánk természeti szépségeiben. Követésre jobb példát nem hozhatunk fel ez irányban, mint az E. K. E.-et, mely már is bámulatos eredményeket tud felmutatni. Csak hogy ehhez nem elég a szép szó; tettel kell elősegíteni az ügyet és — pénz is kell hozzá. De várhatunk-e, kívánhatunk-e nagy eredményeket oly egyesülettől, melynek tagszáma csekély? S így vagyunk a Sitnya-Osztályal. Igaz; lépnek be új tagok, de ez mind kevés; azt szeretnők látni, hogy az egyesület sokkal szélesebb körre terjedjen, már tagjainak tekintélyes száma által is lehetőleg tegye hogy működése szabad, nyomatékos és lehetőleg eredményeket felmutatni tudó legyen. Ne csak a város lakói, de a környékbeliek is lépjenek be tagokul a Sitnya-Osztályba. Kivált a környékbeli erdőszeket tanítókat, lelkészeket, erdővédeket hívjuk fel erre, mint kik leginkább hivatva a Sitnya-Osztály által kitűzött cél elérését hathatósan előmozdítani. Nem csak a turistaságnak tennének ez által, fontos szolgálatot de maguknak is hasznuk volna belőle, a mennyiben turista kirándulások alkalmával e kirándulásokat az ő tartozkodásuk helyére is lehetne kiterjeszteni. Ismételjük újlag, lépünk be sokan, tömegesen a Sitnya-Osztály tagjai közé, hogy ez egyesület nemes hazafias hivatását méltón tölthesse be, fejlődjék, viragozzék s szilárdan, tekintélyesen álljon mint maga az ő Szitnya orma.

— **Téglagyár városunkban.** Egy nagyobb szabású iparvállalatnak létesítése van kilátásba helyezve, ha az illető körök minden lehető felhasználnak hogy a vállalkozó által megajánlott nagyon is kedvező feltételek minden gondolkodás nélkül elfogadják és az által a módot megadják arra, hogy itt az annyira nélkülözött iparág létesüljön. Wünsch Róbert budapesti ezement technikus, aki a helybeli apácza-zárdát átépíti, itt főközületet szándékozik nyitni akkor, ha sikerül neki egy nagyobb kiterjedésű téglagyárt létesíteni. Ez okból járt itt e napokban egy geológus, aki közeli vidékünkön megvizsgálta az agyagos talajt. Első sorban ajánlotta a Nyitray-féle major melletti városi téglatelepet azért, hogy az első kísérleti investációk oly nagy összegre ne rúgjanak, mivel ott egy égető kemence a mellék helyiségekkel már megvan. Erre most vasárnap volt városunkban Wünsch Róbert megbizottja Hugyecz György, a ki érintkezésbe lépett ez ügyben egy a város polgármesterével mint nevezett téglatelepe bérlelőjével, de mint halljuk legnagyobb sajnálatunkra a legmesszebb menő kedvező ajánlatok mellett sem tudott célt érni. Hugyecz ur ugyanis kilátásba helyezte, hogy a Wünsch cég, ha beválik a téglagyártás, ott kezdetben

legalább 150 embert akar foglalkoztatni és egy czélszerűbb új kemenczét a szükséges mellékhelyiségekkel felállítani. A kálváriai—kisiblyei utat, melynek helyreállítására a város néhány ezer frtot már előirányzott az saját költségére szakszerűen kiépíteni úgy, hogy a befektetett tőke után a várostól bizonyos időre 6% kamatot köti ki. Kijelentése szerint jó minőségű téglát oly mennyiségben gyártaná, hogy ezere a gyárban 10 frt, legrosszabb esetben 12 frton kapható lesz minden fennakadás nélkül és jó közlekedés mellett. Tudjuk azt, hogy sem a város sem bérlői, soha ott jó minőségű téglát előállítani nem voltak képesek, minek következtében ezen téglatelep a nagy szükséglet mellett működésben sincsen és kénytelenek vagyunk a környékbeli rossz téglát ezerét fuvarral 24 frt sőt 26 frttal vagy sok esetben a szomszéd Zólyomból 30 frttal fizetni. Tehát mi veszteni valója van a városnak vagy bérlőjének, ha ezt a szünetelő téglatelepet nevezett czégnek bérbe illetőleg albérbe adja? Hiszen mindenki jól tudja milyen drága minálunk az építkezés, tehát ha ezen bajon némileg segíteni lehet azt mi csak úgy félvállról nézzük? Sőt az ellen akadályokat gördítsünk? Vegyük figyelembe csak azt, hogy hány ember nyer ott keresetet? Az kétséget se szenved, hogy sem a város sem jelenlegi bérlője azon eszközökkel nem rendelkezik, hogy a téglagyártást képesek lennének létre hozni úgy mint ezt Wunsch czég kiltásba helyezte és Besztercebányán is meghonosította. Saját érdekeik megóvása és a vállalkozó czég ajánlatának méltánylása mellett, tegyenek az érdekeltek és főképen a város a közérdeknek is egy kis szolgálatot.

— **Selmeczbanya történetére** való előfizetési felhívásunkat ismétljük, a több részről e tárgyban hozzánk intézett felszólításokra uolag azt jelentve ki, hogy e füzet, mint millenáris emlék, csak akkor jelenhetik meg, ha a kellő számú előfizetések, illetve kötelező előjegyzések a mű kiadási költségeinek fedeztetését biztosítják. Előfizetéseket Joerges Á. ur fogad el, ki, mint értesültünk, szíves lesz előfizetési ívet is kibocsátani. Ki tehát e művet bírni óhajtja, sziveskedjék erre Joerges urnál mielőbb előjegyezni, hogy a további intézkedések megtehetőek legyenek.

— **Selmeczi kalauz.** Helyi irodalmunk újabb érdekes művel fog szaporodni, mely hivatva lesz nemcsak az idejövő turistáknak Selmeczet és vidékét illetőleg bőven tájékoztató utmutatóul s egyszersmind élvezetes olvasmányul szolgálni, de mely műnek megszerzését bizonyára egyellen selmeczi sem mulasztja el, ki csak némileg is érdeklődik városunk látni valói, vidékünk szépségei és a turistaság iránt. A mű id. Tirts Rezső, a „Sztinya-osztály“ buzgó ügyvivő alelnökének szerkesztésében készül; a „Kalauz“ történelmi részének összeállításával a „Selmeczbanyai Hetilap“ szerkesztősege, a bányászatot tárgyaló résszel Litschauer Lajos a Bány. és Koh. Lapok szerkesztője bizott meg. Kiemeljük, téves véleményeknek elveendő. még azt, hogy e mű teljesen eredeti munka lesz a Sz.-O. által régebben kiadott kalauz némi felhasználásával.

— **A kolozsvári turista csoport** apiril hó 13-án kedden az esti vonattal érkezik városunkba és sajnos, hogy már más napon 14-én a délutáni vonattal ismét tovább indul. Így hát voltaképen csak egy félnapot fognak nálunk tölteni. E rövid idő alatt a bányát, zuzóművet, kohót, az akademiát s a város érdekesebb részeit fogják megtekinteni, de hosszabb kirándulást nem fognak tehetni. A tanulók 38-án lesznek és a tanárok között nem Keresztély, hanem a kolozsvári kereskedelmi akadémiának igazgatója Kiss Sándor jön Hangay Oktáv tanárral. A kirándulók magánylakásokban lesznek elszállásolva az itt töltendő egy éjszakára. Az alanti névsorban a tanulók nevei mellé irtuk azt is, hogy az illető hová való.

Kirándulók. Tanárok: Kiss Sándor igazgató, Hangay Oktáv r. tanár.

Tanulók: Appl Ferencz, Budapest. Baksay György, Pélegyháza. Balogh Kálmán, N. szalonta. Balás Ervin, Apatin. Bagaméry Zsombor, Kolozsvár. Birkás Lajos, Szabadka. Burgya Lajos, Kolozsvár. Brutsy Béla, Esztergom. Biasini Sándor, Kolozsvár. Fischer Béla, Debreczen. Grubits Amadé, Beeskerek. Horváth József, Pélegyháza. Harsányi László, Kenéz. Izrael Izidor, Bosoród. Kunez Endre, Szabadka. Krishaber Gyula, Ujvidék. Müller István, H. M. Vásárhely. Nánassy Mihály H. M. Vásárhely. Nagy Ferencz, Kézdi Vásárhely. Novák Béla, Kolozsvár. Okolicsányi József, Laskó Óz János, Dunaföldvár. Pitroff Lajos, Kolozsvár. Rosenthal Jakab, Kolozsvár. Róth Rezső, Vojtek. Richter Bernát, Tata. Regényi Kálmán, Ujvidék. Száva Sándor, Szamos-Ujvár. Schwartz Kornél, Ujvidék. Schmidt Adolf, Karánsebes. Szász Ferencz, Sármas. Schwartz Leó, Somos, Schneider Miklós, Szabadka, Szekeres Rezső, Vác. Temesváry János, Uzon. Trojko Gyula, Tata. Vadkerti Gyula, Kolozsvár. Walter Nándor, Gy.-Pehérvár.

— **A sorozó bizottság** holnap pénteken érkezik városunkba és szombaton kezdi meg a városi vígadóban működését.

— **Sport.** Benne vagyunk a szalonka húzódási évad kellő közepén. Laetare-vasárnap most volt, s az esti félhomályban zezugosan, villámgyorsan suhan a szalonka. Feldobban a lesben álló vadász szive, ha füléhez ér az a sajátzerű hang melyet a szalonka közbe-közbe hallat. Jó szem, gyors és biztos kéz kell a szalonka lelövéséhez, de büszke is azután a szerencsés nimród, ha haza hoz egy-két olyan hosszú, vékony csőrű, keskeny, hegyes szárnyú madarat, melynek minden legbelső alkatrésze is inycenz-falat. A *biczklisták* is örülnek, hogy nemsokára már ők is nyargalhatnak vasparipájukon; sőt láttunk is már egy-két merész vállalkozót a sáros kocsit szélén balan-

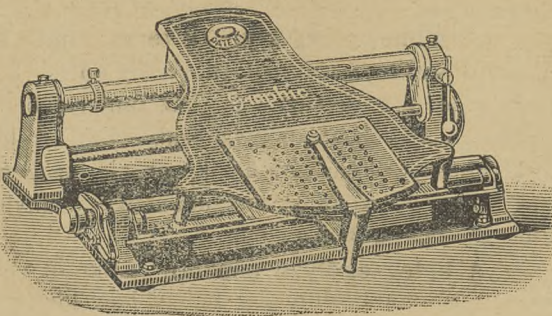
cziroztatni könnyű járművét. Az úszó-, evező sport kedvelői bosszankodnak, hogy nekik még türelemmel kell lenniök s irigy szemmel nézik a turistákat, kik már most is bátran neki mernek vágni a Sztinyának. Mert bizony a Sztinyának volt már vendége ez idén. A hegy oldalán. a tatárreton virít a leánykőkörcsin (anemone pulsatilla) de hó is van a hegyen még elég, mely a felmászó turistáknak akadályokat gördít utjába. — Ha nem volnánk *Selmeczen*, azt mondanok, néhány nap mulva a játszó terek is megnépesülnek gyermekekkel, fiatalokkal, urakkal, hölgyekkel, kik fesztelenül átengedik magukat a criquet, a lawen-tennis és más testedző játékok gyönyöreinek; de hát hol vannak itt a játszó terek? Itt egyelőre még nem vagyunk ennyire; talán másként lesz a közel jövőben; hiszen a sport, méltán, napról-napra tért hódít, s ez csak jó és üdvös, mert a sport van hivatva a jelenkor igényei által kényszerült tufeszített szellemi munkával szemben a test épését fenntartani és kitartásra edzeni.

— **A húsárusarnok és a sztojások.** A legutóbbi gazdasági gyűlés foglalkozott a hentesek kérvényével, melyben azok kéri a városi tanácsot, hogy a vidéki húsélarusítók is köteleztessenek a húsárusarnokban árusítani, mert felfogásuk szerint (ami igen helyes) a húsárusarnok azért készült, hogy az eddig szokásban volt utczai élarusítás megszűnjön; most azonban azt látják, hogy csak a helyben lakó és a város terheit viselő húsárusítók kényszerítettek a drága fülkékkel kibérelni, ellenben a parasztkereskedők, kik csak más dolog hiányában, — értem, ha mezei munkájuk nincs — foglalkoznak a húsáruslással, — ezek most is a régi szokáshoz híven az utcza és városház udvarán ütnek sátozt, s itt csinálnak nekik versenyt, a mi könnyű is nekik, mivel sem a város teherviseléseihez nem járulnak, sem pedig az ő bérletökhöz megfelelő helypénzt nem fizetnek. Ugy tudjuk, hogy a hentesek kérvénye még ez ideig végleges elintézést nem nyert, de nézzük csak menyire igazságos és jogos a felajdulásuk. Ők t. i. a hentesek vagy kismészárosok, kik egész évre kötelezték fülkébért fizetni, azon reményben mentek bele a drága bérletbe, mert gondolták, hogy állandó húsáruslási joguk lévén, megkereshetik bérletüket és más terheiket, látják azonban, hogy, talán kettejük kivételével, épen csak úgy mint eddig szombaton képesek a húst eladni; tehát épen úgy egy darab sertést és esetleg egy borjut adnak el, mint azelőtt, de legalább 4 szerez terhet viselnek. A parasztlárusító pedig, ki egyszerű helypénzt fizet $\frac{1}{2}$ nap alatt elad 10—12 borjut és 5—6 sertést, ezek után a jó hasznót zsebre vágja, szedi sátrát és a henteseket kinevelve haza megy. Tévesen már kétszer is sátozt említek, ha még legalább ezzel rendelkezének, de a ki látta a m. hó 28-iki vagyis az utolsó heti vásárt, az tudja, hogy a sztojások fogasai a prasovnya udvarán körül az ereszek alatt vannak felállítva; itt lógnak a sertések fél vagy egész darabokban, a borjuk pedig elnegyedelve. Itt mosta aztán az erős eső által lehullott háztetői piszok a közfogyasztásra szánt husrészeket. Ezen állapot tehát sem közegészségügyi, sem piacrendészeti szempontból nem tűrhető; mert vagy legyenek kötelezve ezek is a húsárusarnokban élarusítani vagy pedig rendeztessék be számukra fedett helyiség, hol a hús minden piszoklástól megóvható.

HIRDETÉSEK.

Vihnye fürdőben junius, julius és augusztus hónapokon át egy fürdőitkárt akarok alkalmazni. Azon fiatal, intelligens urak, a kik ez állásra reflektálnak, forduljanak személyesen hozzám. A titkár javadalmazása havonként 50 frt. fizetés, szabad lakás és fürdőhasználat. Az állás junius 1-én foglalandó el.

Selmeczbanján, 1897 marciusus 31-én
Hell Jakab, fürdőbérli.

A „GRAPHIC“ írógép,

mely szabadalmazva van az összes művelt államokban és mindenki által, minden előtanulmány nélkül használatba vehető, gyakorlatilag a legjobb, legegyszerűbb és legolcsóbb ilyenmű gép. Ára: 55 frt.

Kapható:

Csiba István vaskereskedésében
Selmeczbanján.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Bécsbe tett bevásárlási utamból visszaérkeztem és a

Wankovits-féle házban levő női divattermemet a legújabb divatu, igen olcsó áru és legfinomabb női és gyermekkalapokkal

dús választékban felszereltem.

Szíves pártfogását kérve maradok

teljes tisztelettel

Midliar Irma.

WEISZ ADOLF

a Deák Ferencz-utczában Stanga-féle házban lévő nagy divatáruházát a tavaszi idény alkalmából oly nagy választéku finom, legdivatosabb s mégis mesés olcsó női ruhakelmék, napernyők és más árukkal szerelte fel dúsán, hogy az érdeemes a megtekintésre.

Az áruházban, úgy mint eddig, ezentúl is a t. vevők a legszolidabban szolgálatnak ki.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a legmodernebb igényeknek is teljesen megfelelőleg be-

szabóüzletemet

* A tavaszi idényre

a legdivatosabb, tartósabb és finomabb különféle bel- és külföldi szövetekkel dúsán felszereltem és azok nagy választékban állanak a tisztelt közönség rendelkezésére. A midőn ezt nagyra becsült tudomására hozni szerencsém van, egyuttal biztosíthatom arról, hogy üzletemben minden nemű öltönyök a legújabb és legdivatosabb kivitelben készülnek.

Becsés pártfogását kérve maradok

kiváló tisztelettel

Czemmel György

szabóüzlet-tulajdonos.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni hogy a

tavaszi idény beálltával

az alsó gyógyszerfárral szemben, a terraszon lévő nagy áruházamat a legújabb divatu kész férfi- és gyermeköltönyök, cipők, férfi divatcikk, mindenféle ernyők, felöltők, turista-öltönyök, bőröndök, havelok stb stb árucikkkel dús választékban felszereltem.

Áruházam, bizvást mondhatom, nevezetes arról, hogy abban nemsak kitünő minőségű, tartós áruk kaphatók, hanem az árak is felette olcsók.

Tisztelettel kérem ennélfogva, hogy bevásárlásait áruházamban ezközölni méltoztatnék.

Selmeczbanján, 1897. marciusus havában.

Teljes tisztelettel

Singer Ignác